

Gazeta Grudziądzka

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!
W Imię Boże! Za Wiarę i Ojczyznę!

Na wtorek, 9-go sierpnia 1932 r.

Jedyna właściwa odpowiedź

na zniżkę cen zboża:
strajki targ. i płatnicze

Z całego obszaru Polski redakcja Gazety Grudziądzkiej otrzymuje wiadomości o gwałtownym spadku cen zboża mimo tego, że w roku obecnym nie tylko nie będziemy mieli nadmiaru zboża, ale że nawet może tu i ówdzie zawitać głód.

Mimo pozorów pięknego urodzaju wydajność omlotu żyta w roku obecnym jest bardzo mała. Jak nam piszą z Małopolski kopa żyta daje tam około 30 kg. W Poznańskim, na Pomorzu i w Królestwie omlot jest o wiele słabszy jak w zeszłym roku, a zbiory pszenicy i jęczmienia prawie w całej Polsce zostały zdziesiątkowane przez klęskę rdzy, która rzuca się również na okopowe.

Przy tem wszystkim prasa sanacyjna ośmiela się pisać, że na wsi jeszcze nie jest tak źle, radzi zniżyć koszt produkcji zboża a na lamenty rolników nie znalazła innej odpowiedzi jak dekret Prezydenta o zastrzeżeniu egzekucji, tak że obecnie egzekutorzy będą mogli grasować także w nocy, także w niedziele i święta i będą mogli przeprowadzać rewizje osobiste rozbierając człowieka do naga.

Już pisaliśmy w poprzednim numerze o tragicznym położeniu rolnictwa w Polsce i postawiliśmy stanowcze żądanie, by rolnik nie pozbywał się owoców swej pracy, to jest zboża poniżej kosztów własnych, gdyż przez to niszczy sam swoje własne gospodarstwo, którego wartość dziś już i tak marnieje z dnia na dzień, tak że nie długo wszyscy drobni rolnicy staną się dziadami, alba też pańszczyźnianymi robotnikami na gospodarstwach będących własnością lichwarskich banków czy też wiejskich lichwarskich pijawek.

Los pańszczyźnianego robotnika, czy raczej niewolnika, który już spotkał chłopa rosyjskiego, stanie się bezwzględnie także naszym udziałem jeżeli pozwolimy się wywłaszczyć z naszych gospodarstw kapitalistycznym kartelom wielkiego przemysłu, który opierając się o dzisiejszy system rządów zdzierają z drobnego rolnika ostatnią skórę.

Jedynym skutecznym środkiem do walki z tym wyzyskiem są strajki jarmarczne, które za przykładem Małopolski prowadzi dzisiaj Kongresówka. — Strajki te będą mogły osiągnąć pełny skutek dopiero wówczas, gdy obejmą równocześnie całą Polskę, i gdy przewódey ruchu ludowego zagrożą kartelowym rekinom, że strajk trwać będzie aż do skutku, to jest do zrównania cen przemysłowych z cenami rolniczymi.

Gwałty hitlerowców w Niemczech nie ustają

W dalszym ciągu z różnych miast Saksonji nadchodzą nowe wiadomości o poważnych starciach ulicznych między przeciwnikami politycznymi. W Oelsnitz na tle marszu propagandowego hitlerowców wywiązała się regularna bitwa uliczna z komunistami, przyczem demonstrantów obrzucono kamieniami i cegłami. Czterech hitlerowców jest ciężko ranionych.

W Roedlitz komuniści, napadliszy zniemacka oddział hitlerowców,

zasztyletowali jednego członka miejscowego oddziału szturmowego.

W Frohburgu pod Lipskiem dochodziło kilkakrotnie do ostrych zaburzeń i walk hitlerowców z komunistami. Ponad 20 osób odniosło cięższe lub lżejsze rany. Jednego hitlerowca, pokutętego nożami, musiano odstawić w stanie bardzo ciężkim do szpitala. Policja miejscowa była bezsilna. Spokój przywróciło późna nocą pogotowie policyjne z Lipska.

Hindenburg grozi sądami doraźnymi

„Telegraphen Union“ donosi, że dekret prezydenta Rzeszy przeciwko terrorowi politycznemu wprowadzony zostanie w życie, jeżeli w

ciągu 18 godzin nie nastąpi zmiana sytuacji. Dekret przewiduje wprowadzenie sądów doraźnych i kary śmierci za akty teroru.

Tajemnicza podróż Mac Donalda

Po dwudniowym pobycie w Londynie Mac Donald opuścił dziś w tajemniczy sposób stolicę i około godz. 3 rano

po południu odleciał samolotem wraz z ministrem lotnictwa lordem Londonderry. W kołach poinformowanych u-

trzymują, że Mac Donald odjechał do posiadłości lorda Londonderry w północnej Irlandji do zamku Mount-Stewart, dokąd przybyć ma również podobno de Valera, gdzie odbyć ma się poufna konferencja angielsko-irlandzka, celem ponowienia próby uzyskania porozumienia pomiędzy Anglią i Irlandją.

Zerują na ludzkiej nędzy

Do urzędu śledczego w Warszawie wpłynęło ostatnio szereg skarg na nieznaną nikomu firmę „Ferrat-Marroc“, zajmującą się rzekomo wysyłaniem bezrobotnych zagranicę. Po przeprowadzeniu śledztwa stwierdzono, że jacyś nieznani osobnicy w początkach lipca dali do jednego z dzienników warszawskich ogłoszenie o zapotrzebowaniu 1000 osób, mogących wyjechać zagranicę. Na skutek ogłoszenia otrzymali oni znaczną ilość ofert. W odpowiedzi oszuści zażądali nadesłanie znaczków pocztowych w wysokości 2 zł. na koszt manipulacji. Władze śledcze ujęły jednego osobnika.

Rekordowy miesiąc

Miesiąc lipiec w obrotach portu gdyńskiego pod względem przeladunku jest rekordowym miesiącem. Przeladowano 477.093 ton towarów wobec 388.197 ton w czerwcu.

Polska — Węgry

W piątek rozpoczął się we Lwowie międzypaństwowy mecz tenisowy polsko-węgierski. Fatalne warunki atmosferyczne. Przez cały dzień padał ulewny deszcz. W pierwszym spotkaniu Maks Stolarow pokonał Straube (Węgry) 2:6, 3:6, 9:7, 6:2, 6:5.

Napad na klasztor w Łucku

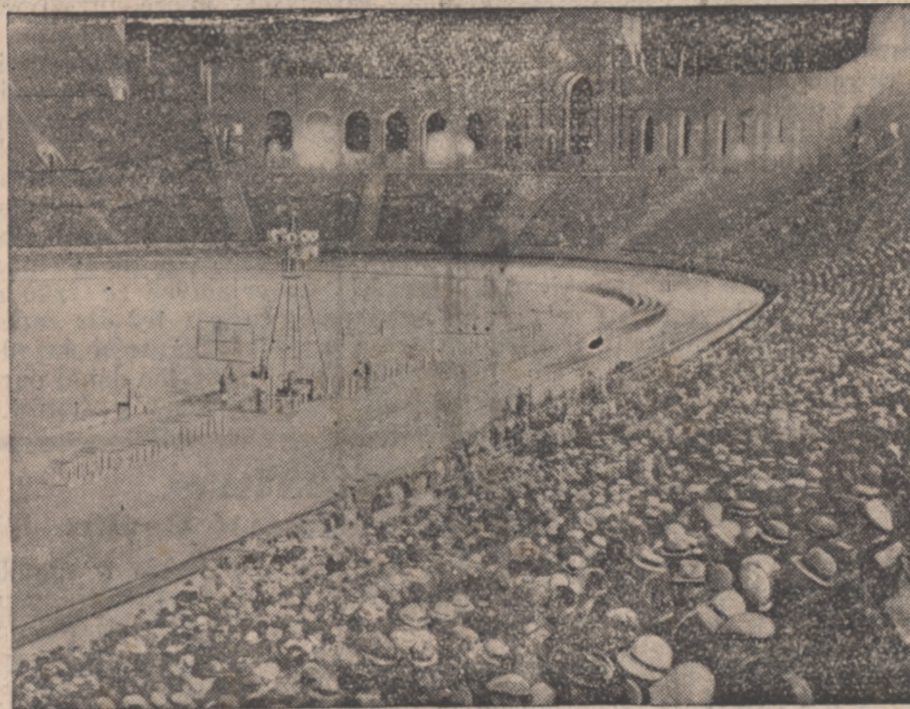
Ośmiu nieznanych sprawców, uzbrojonych w karabiny, dokonali napadu rabunkowego na klasztor prawosławny w Mielicach. Bandyci zrabowali większą ilość szat kościelnych, złoty krzyż, 70 zł i 15 dolarów amerykańskich, poczem zbiegli. Napad miał podłoże czysto rabunkowe. Sześciu sprawców zostało ujętych, za pozostałymi posęgi trwa.

Upały na Pokuciu

Już od dwóch tygodni panują na Pokuciu niebywałe upały. Temperatura dochodzi do 48 st. C. Jak nas informują ze sfer rolniczych, będzie to połączone z wielkimi szkodami w rolnictwie, ponieważ rośliny takie jak kukurydza, ziemniaki są spalone od słońca. Również drzewa owocowe są zupełnie zniszczone wskutek spiekoty, co spowoduje marnie zbiory owoców w jesieni.

Zaznaczyć należy, że od dwóch tygodni nie zanotowano na Pokuciu żadnych opadów atmosferycznych.

WIDOK GIGANTYCZNEGO STADJONU W LOS ANGELOS.

Strona wschodnia olbrzymiego stadionu, który po przebudowie pomieści może 105.000 widzów. — Zdjęcia dokonano podczas generalnej próby oświetlenia toru.

Drugim bardzo skutecznym środkiem walki o sprawiedliwą ocenę naszej pracy jest strajk płatniczy, a więc uchwała, że drobni rolnicy tak długo nie będą uiszczali żadnych należności, aż plody rolne uzyskają należyta ocenę.

Strajk płatniczy nie jest rzeczą nową. — Żaden przemysłowiec, mimo tego, że mu grozi licytacja za zaległe podatki nie sprzeda swego wyrobu o grosza taniej niż to postanowił jego kartel. — On musi uzyskać cenę kartelową za swój produkt i dopiero później wypłaca zarobek robotnikowi, dopiero później płaci podatki.

Dzisiaj w innym miejscu podajemy wiadomość, że związek ziemian w Warszawie postanowił zaprzestać wypłacania jakichkolwiek należności dopóki cena zboża nie wyrówna się z kosztami produkcji. — Drobni rolnicy muszą zrobić to samo o ile nie chcą ginąć w ostatniej nędzy. — A więc do pracy! Wzywamy naczelne władze stronnictwa ludowego i tudzież zarządy powiatowe i miejscowe Koła Stronnictwa Ludowego, by powzięły odpowiednie uchwały dotyczące wyrównania cen rolniczych i przemysłowych.

O stałość zasad moralnych w życiu państwowym

Wpływowa pani otrzymuje zezwolenie na przywóz papieru zagranicznego.

Proces jaki się toczył przez szereg miesięcy w Gdyni w sprawie nadużyć przy budowie gmachu pocztowego w naszym porcie, wykazał, że szereg nieuczciwych osób wykorzystując swe wysokie i wpływowe stosunki w Warszawie, w najordynarniejszy sposób okradło skarb państwa. Dość często się zdarza, że ludzie nadużywają magicznej siły swego nazwiska, noszonego przez wysoko postawionego kuzyna, do tego, by szantażować nie tylko osoby prywatne, lecz wprost nawet urzędy państwowe i niestety szantaż ten zbyt często uchodzi im zupełnie bezkarnie.

Przed kilku dniami obiegła prasę polską intrygująca wszystkich wiadomość, że warszawska prasa czerwona otrzymała od rządu pozwolenie na import kontyngentu papieru drukowego z zagranicy, w ilości co najmniej 2.000 ton. Krótko potem pojawiło się sprostowanie tej wiadomości, zaprzeczające, jakoby warszawskie czerwoniaki otrzymały koncesję na import papieru, natomiast ogłoszono, że pozwolenie na import tego kontyngentu papieru otrzymała jakaś pani H. Równocześnie rzucono pytanie, czy czasem na tym papierze importowanym z zagranicy nie drukuje się „Tajny Detektyw“ p. Mariana Dąbrowskiego.

A więc zatruwanie młodych dusz polskich przez „Tajny Detektyw“ jest w szczególny sposób uprzywilejowane.

O udzieleniu pozwolenia na import kontyngentu papieru zagranicznego decyduje ministerstwo Skarbu, w porozumieniu z ministerstwem Przemysłu i Handlu. W związku z zaprzeczeniem wiadomości, jakoby czerwoniaki otrzymały pozwolenie na import papieru zagranicznego, prasa przyniosła ciekawą wiadomość, że jedno z tych ministerstw udzieliło pozwolenia na import papieru bez wiedzy drugiego. Podziało to oczywiście również jako sensacja i wiele na temat tej „ściślej współpracy“ obu ministerstw dowcipkowano. Warszawa jednak jest ciekawa i nie ustawała w dociekaniach, kim jest owa tajemnicza pani H.

Dziś opowiada sobie cała Warszawa, że owa tajemnicza pani H. nigdy w swym życiu nie miała nie wspólnego z papierem gazetowym, chyba z papierem do pisania na maszynie, gdyż była kiedyś stenotypistką, zanim wyszła za jednego z dygnitarzy sanacyjnych, który niezbyt dawno zmarł. Po jego śmierci pułkownikowska „Iskra“ doniosła, że wdowa otrzymała emeryturę drugiego stopnia. Warszawa twierdzi powszechnie, że ta szczęśliwa pani H., która otrzymała koncesję na wóz papieru zagranicznego jest właśnie wdowa po owym niedawno zmarłym dygnita-

Polski samolot na niem. Pomorzu

We wsi Strickershagen wylądował polski samolot z dwoma oficerami. Samolot skonfiskowano. Oficerowie zamieszkali pod strażą w hotelu w Słucku. Dochodzenie wykazało, że rozchodzi się tu o samolot pościgowy, nie posiadający ani broni, ani też aparatów fotograficznych. Lotnicy polscy zblądźli w drodze do Bydgoszczy.

rzę, której przyznano już pensję wdową drugiego stopnia.

Jest rzeczą zupełnie normalną, że przeciętny obywatel czytając w gazetach wiadomość, że dla pewnej pani X czy też Y łamie się ustawy państwowe, nie nabierze zbyt wielkiego zaufania do tych „familijnych“ stosunków w państwie i sam

Kapitan szantażysta uchodzi bezkarnie przed pościgiem policji

Aleksander Siemieński, były legionista, zwolniony z więzienia, gdzie przebywał za jakieś sprawy, otrzymał posadę w Towarzystwie Wiedzy Wojskowej. Zdobywszy to stanowisko, natychmiast przystąpił do „roboty“. Poznał mianowicie niejakiego p. S. z Jabłonnym i zaproponował mu przystąpienie do spółki handlowej, mającej na celu dostawę furazów dla D. O. K. VI (Lwów). P. S. miał dać część kapitału i firmę a Siemieński oraz pewien wpływ obecni generał, mieli wejść do spółki w charakterze cichych wspólników, gdyż jako wojskowi, rzekomo obaw w czynnej służbie, nie mogli występować jawnie.

Aby zyskać zaufanie p. S. Siemieński powołał się na znajomość z żoną innego, również wpływowego, generała, oraz na p. o. szefa pewnego wojskowego instytutu wydawniczego, oraz na szefa pewnego biura wojskowego. Siemieński niejednokrotnie wprowadzał p. S. do sztabu głównego, gdzie miał wstęp wolny, chcąc w ten sposób zyskać zaufanie upatrzonej ofiary. Widząc jednak, że p. S. waha się z przystąpieniem do spółki i angażowaniem kapitałów, Siemieński wyjechał do Lwowa, skąd przywiózł zezwolenie D. O. K. VI na piśmie, uprawniające p. S. do zorganizowania dostaw furazów. Jednocześnie przedstawia p. S. kwit na wpłatę do kasy skarbowej 10 tys. zł. tytułem wadium, domagając się od p. S. uregulowania tej sumy. P. S. wierząc tym dowodom, które prawdopodobnie Siemieński sfałszował, wpłacił na jego ręce narazie 2.400 zł. Od tej chwili następuje decydujący zwrot w stosunkach między niedoszłymi wspólni-

się chętnie zwolni od pełnienia swych obowiązków wobec państwa — płacenia podatków, które dzisiaj stanowią nie lada ciężar.

Że to naginanie prawa do familijno - osobistych stosunków stało się już plagą nagminną. Świadczy inny fakt podany przez warszawską prasę.

Siemieński okradł p. S. z biżuterji na sumę około 1000 zł., zabrał wpłacone 2.400 zł. i znikł bez wieści. Panu S. nie pozostało już nic innego, jak zameldować o wszystkim w policji, która usiłuje schwytać szantażystę. Tu jednak władze bezpieczeństwa napotykały na wielkie trudności. Siemieński bowiem, dzięki swym stosunkom we wpływowych dzisiaj sferach, zaopatrzył się w dokumenty, na podstawie których nawet w zetknięciu bezpośrednim z organami policyjnymi, udaje mu się zawsze wyjść cało. Tak np., zatrzymany na stacji kolejowej w Kielcach Siemieński został natychmiast zwolniony. Następnie Siemieński był w I komisariacie P.P. w Warszawie, gdzie meldował o skradzeniu mu 300 zł. w barze wiedeńskim. Był też podobno zatrzymany w XII komisariacie za opilstwo, lecz został zwolniony. Jak długo jeszcze uda mu się w tych warunkach uchodzić przed wymiarem sprawiedliwości — niewiadomo. Faktem jest, że do licznej już dziś galerji ustosunkowanych przestępców kryminalnych, którzy wreszcie przebrali nawet bardzo względną „sanacyjną“ miarę, przybywa nowy — „kapitan“ Siemieński.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że we wszystkich partiach politycznych, we wszystkich sferach, nawet w najlepszych rodzinach mogą się trafić jednostki przewrotne i moralnie zupełnie upadłe, jednakże wyzyskiwanie swych stosunków osobistych dla zdobywania korzyści materialnych ze szkoda skarbu państwa, czy też dla zapewnienia sobie bezkarności świadczy o poważnej chorobie danej partji politycznej czy sfery wpływów.

Na znak protestu

Poseł Wysocki zamierza opuścić Berlin

W kołach dyplomatycznych mówią, że poseł polski w Berlinie Alfred Wysocki, opuścić ma stolicę Niemiec na znak protestu rządu polskiego z powodu niezyskania satysfakcji w związku z zachowaniem się niemieckiego charge d'affaires w Warszawie, Rintelena.

Pogłoski te są o tyle nieścisłe, że tego rodzaju decyzja czynników rządu polskiego dotychczas nie zapadła.

Nie ulega jednak wątpliwości, że stanowisko władz polskich w tej sprawie nie doznało żadnej zmiany, tembardziej, że zachowanie się czynników niemieckich w związku z tą aferą musi wzbudzić najdalej idące zastrzeżenia.

Natychmiast po wczorajszym demarshie posła polskiego u ministra v. Neuratha z oficjalnej strony niemieckiej posłano do prasy komunikat, przedstawiający w sposób nieprawdziwy przebieg rozmowy między pos. Wysockim a min. Neurathem.

Czynnik niemieckie w sposób urągający najelementarniejszemu poczuciu przyzwoitości, pozwalają sobie na wypisywanie prowokacyjnych zwrotów, jak „polska plachta“, albo „W odprawie udzielonej posłowi polskiemu“ itd. Wobec takiego zachowania się odpowie działnych czynników niemieckich i niemieckiej opinii publicznej, zająć może istotnie konieczność wyciągnięcia z całej sprawy takich konsekwencji, jak to stwierdzają podane na wstępie pogłoski.

Hitlerowcy sprofanowali Kościół Serca Jezusowego

W ub. wtorek w nocy hitlerowcy sprofanowali kościół Serca Jezusowego w Bochum.

Wnętrze kościoła przedstawia obraz zniszczenia. Ołtarze są porobiane, ławki porabane, a naczynia liturgiczne rozbite w kawałki. Podłoga kościoła została zanieczyszczona.

Popielec wśród lata

Po długotrwałych zapustach, przychodzi zazwyczaj popielec gorzkich wspomnień i długotrwały post biedy. Takie popielcowe nastroje głosi „Gazeta Polska“, pisząc:

Każdy kryzys ma dno podwójne. Jedno — nieuniknione, prawdziwe, wynika z konieczności odpokutowania za błędy, jakie popełniono w czasach konjunktury. Konjunktura rodzi kryzys, tak jak kryzys rodzi konjunkturę: złe staje się wtedy właśnie, kiedy jest dobrze, a tylko wychodzi nazewnątrz wówczas, gdy wszyscy krzyczą, że jest źle.

Tak jak masowy, nadmierny i nieusprawiedliwiony optymizm „dobrych czasów“ rozpędza maszynę gospodarczą ponad jej wytrzymałość i przed każdą katastrofą istnieje okres nad-konjunktury, podobnie również masowy, nadmierny pesymizm towarzyszy kryzysowi i pogłębia go ponad potrzebę...

„Gazeta Polska“ widzi ratunek w skróceniu nadmiernej „radosnej twórczości“ ale zauważa, że:

„Ale skurczenie wytwórczości ponad potrzeby likwidacji to jednak poprostu bieda. Dziś i co gorzej także jutro.

Współpracownicy „radosnej twórczości“ widzą już nawet jakoby przez mgłę, że jednym z powodów tej biedy dzisiejszej i jutrzejszej jest brak zaufania społeczeństwa do gospodarki pułkowników i generałów, bo piszą, że:

Jesą bowiem źle nie tylko dlatego, że wskutek wojny i błędów gospodarki wojennej musi być źle, ale jest tak źle, jak jest — także i dlatego, że świat myśli, że nie może być dobrze. Wystarczy istotnie zmiana poglądu mas, poto, aby uzyskać dość znaczną na świecie poprawę.

WALASIEWICZÓWNA OSIAGA ZNOWU 11.9 NA 100 METRÓW.

Niesłychane napięcie zaległo stadion, kiedy na starcie stanęło 6 najszybszych kobiet świata do finałowej rozgrywki: w biegu na 100 m. Bieg ten przyniósł zgodnie z oczekiwaniami wspaiało zwycięstwo naszej fenomenalnej rodaczki Walasiewiczówny, — która zdobyła tem samem drugi złoty medal olimpijski dla Polski. Zwycęstwo Walasiewiczówny nie przyszło jednak tak łatwo, jakby się wydawało. Do samej prawic mety prowadziła bieg Kanadyjka Strique, tu jednak opadła na siłach i pozwoliła się wyprzedzić Polce, która przerwała taśmę w czasie 11.9.

Trzecie miejsce zajęła v. Bremen (USA), następnie Angielka Hiscock, a dopiero piąte mistrzyni Niemiec Dollinger, która wyszła źle ze startu

Wyniki: 1) Stela Walasiewiczówna (Polska) 11.9; 2) Strique (Kanada), 3) v. Bremen (USA); 4) Hiscock (Anglja); 5) Dollinger (Niemcy); 6) Wilde (USA).

O krok od wojny domowej

Doniesieniom o zamachach bombowych i napadach rewolwerowych w Niemczech, dokonywanych przeważnie w nocy, niema końca. Próż wiadomości o szeregu aktów terrorku w Mannheimie, nadechodzą informacje o coraz to nowych wykroczeniach.

W miejscowości Machlanken w Prusach Wschodnich do wnętrza urzędu sądowego rzucono bombę, która, wybuchając, wzniesła pożar.

W Ortelsburgu rzucono bombę do domu towarowego. Bomba wzniesła pożar w budynku i wyrządziła wielkie szkody. Zamachowcy przybyli samochodem z Olsztyna i — jak donosi prasa — odjechali w kierunku granicy.

W Olsztynie z okna schroniska narodowych socjalistów postrzelono ciężko w głowę jednego z prze-

chodniów. W czasie bójki, jaka się wywiązała między hitlerowcami i ich przeciwnikami politycznymi, aresztowano kilku narodowych socjalistów, przy których znaleziono broń palną.

Wśród ludności Prus Wschodnich panuje — według doniesień prasy — wielkie wzburzenie.

Przewodniczący chrześcijańskich i socjalistycznych związków zawodowych zwrócili się do władz policyjnych o wydanie odpowiednich zarządzeń, gdyż w przeciwnym razie robotnicy będą musieli chwycić się środków samoobrony.

Z powodu naprężonej sytuacji policja zabroniła urządzanie manifestacyjnych pogrzebów ofiar ostatnich wypadków, jak to projektowali zarówno komuniści jak i nacjonalisci.

Strajk pracowników miejskich we Lwowie

W czwartek, w związku z zamierzoną redukcją płac o 10%, wybuchł w Lwowie strajk pracowników miejskich. Tramwaje nie kursowały. Elektrownia, gazownia i zakłady wodociągowe utrzymano w ruchu przy pomocy sił inżynierskich, mechaników i oddziałów wojsk technicznych.

W związku ze strajkiem, prezydent miasta Drojanowski wydał do ogółu pracowników miejskich odezwę, w której podkreśla szkodliwość akcji strajkowej dla żyjących interesów ludności miejskiej oraz wzywa wszystkich strajkujących miasta, pod przewodnictwem insp. Pławskiego. Ze względu na nieustępliwe stanowisko przedstawicieli strajkujących, rokowania nie dały rezultatu.

W ciągu najbliższych 24 godzin objęli z powrotem swą normalną pracę, w przeciwnym bowiem razie prezydent miasta zmuszone będzie wykorzystać wszelkie środki i zastosować rygory w stosunku do tych, którzy nie zatosują

Napad

na pociąg z węglem

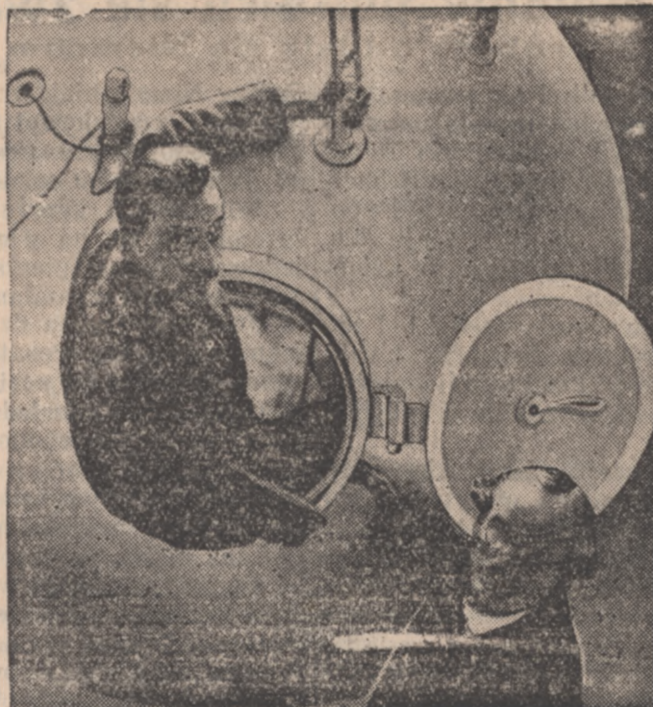
Z Sosnowca donoszą: W ostatnich czasach na terenie zagłębia dokonywane są częste napady na pociągi węglowe. Napady te nie ustają mimo ostrych zarządzeń i stałego patrolowania torów przez policję. Onegdaj znowu dokonano napadu na pociąg w Będzinie. Na wagon podczas postoju pociągu wskoczyło 4-ch osobników, którzy zaczęli rzucać węgiel. Konduktor Paweł Urbacz z Sosnowca wszczął alarm. Wówczas rabusie obrzucili go kamieniami, zadając mu ciężką ranę w głowę.

się do wezwania. Wieczorem w Inspektoracie Pracy odbyła się konferencja przedstawicieli komitetu strajkowego z delegatami prezyd-

W ub. wtorek o g. 9,30 rano wyruszył do Zurichu prof. Piccard, aby poczynić ostateczne przygotowania do startu, który odbędzie się w niedzielę, dnia 7 sierpnia. Asystenci prof. Piccarda bawia

Start prof. Piccarda w stratosferę

Profesorowi Piccardowi towarzyszy w podróży żona oraz 3-ch jego małych synków. Cała rodzina asystować będzie odlotowi prof. Piccarda w stratosferę. Prof. Pic-

card oświadczył, że zamierza wznieść się co najmniej na 18 klm. Na zdjęciu: Prof. Piccard (na prawo) i jego uczeń Cosquo (w gondoli).

Ogromne szkody w Gdyni i w Gdańsku

poczyniła straszna ulewa i burza

Wezorem w godzinach nocnych wskutek szalejącej nad Gdynią i okolicą ulewy zerwane zostały mosty kolejowy i kołowy na szosie obok kanału portowego, prowadzącej do Oksywji. Urząd morski przystąpił natychmiast do naprawy obu mostów.

Burza poczyniła szereg szkód w porcie yacht-klubu na wybrzeżu Wilsona. Zaalarmowano kapitana portu że został wyrzucony yacht „Mopor“, na którego pokładzie znajdowało się 2 ludzi. Natychmiast wysłano holownik „Ursus“, który jednak nie mógł się zbliżyć do wyrzuconego na płytkie miejsce yachtu. Dodatkowo wysłana motorówka „Pilot II“ dopłynęła do yachtu „Mopor“ i odprowadziła go z powrotem do portu yacht-klubu. Nad ranem podobnie zaalarmowano kapitana portu, iż zerwany został yacht „Lida“. Yacht ten, wyrzucony na wybrzeże wilsonowskie, został silnie uszkodzony.

Gwałtowny, trwający kilka godzin deszcz, który padał dzisiejszej nocy, poczynił wiele szkód w Gdań-

sku i okolicy. Szczególnie znaczne szkody ulewa poczyniła w Sopotach, gdzie wielkie ilości wody, spływającej do niżej położonych części miasta, nie miały odpływu i gromadziły się pod dwoma ulicznymi wiaduktami przy torze kolejowym. W jednym z tych wiaduktów woda podniosła się do półtora metra ponad poziom ulicy, zalewając piwnice sąsiednich domów. Wezwana straż ogniowa nie zdążyła wody dostatecznie szybko usunąć, wobec czego zostało zalanych również kilka sklepów. Z powodu podmycia fundamentów runęła nad ranem murowana ściana stajni.

Tego jeszcze nie było

Organ konserwatystów wileńskich należących do B.B. z okazji swego dziesięciolecia pisze:

„Dnia 1 sierpnia 1922 r. wyszedł pierwszy numer „Słowa“. Dziś „Słowo“ redagowane jest wspólnie z dwoma innymi dziennikami, a mianowicie „Kurjerem Nowogrodzkim“ i „Kurjerem Grodzieńskim“. Gazety ten nie są identyczne; pewne artykuły ze „Słowa“ nie trafiają do tamtych gazet i naodwrot, gdyż „Słowo“ ma fizjognomję pewnej grupy politycznej, wchodzącej do BB, a zadaniem tamtych dwóch pism jest obsługa terenu i propaganda Bloku Bezpartyjnego jako całości. Wynika to z najściślejszej współpracy naszej grupy z Blokiem Bezpartyjnym“.

Na marginesie tego janusowego oblicza „Słowa“ pisze krakowski „Naprzód“ następujące uwagi:

„nie jest dzisiaj bynajmniej osobliwością, że dzienniki polityczne, obsługują parę miejscowości w ten sposób, że obok depesz i artykułów, drukowanych na użytek wszystkich odbiorców, mają specjalne wkładki „strefowe“, zmieniając się zależnie od tego, dokąd się dzienniki ekspeduje. Przy dzisiejszych warunkach szybkiego komunikowania wiadomości za pomocą telefonu — może dziennik podjąć takiemu zadaniu. Ale to, co opowiada dziennik p. Mackiewicz, jest już wynalazkiem nigdzie nie widzianym.“

Na terenie Wilna i pod tytułem: „Słowo“ jest organem obszarników — obszarników kresowych, do których przyłgnęło miano żubrów.

Na użytek Nowogrodka i Grodna to pismo usuwa konserwatywno-obszarnicze i monarchistyczne cechy i tak wyprany materiał wysyła do powyższych miejscowości, gdzie ma on służyć blokowi, jako „zakości“.

Co to znaczy?

Znaczy to poprostu, że ten sam dziennik i ci sami ludzie propagują równocześnie monarchizm na użytek obszarników kresowych i antymonarchizm na użytek pomniejszych plotek nowogrodzkich, w ramach... „jednolitego“ chóru bebeckiego...“

JERZY SZABLICA.

„Miasto zbrodni“

REPORTAŻ POWIEŚCIOWY

Anna zapomniała o swych troskach, słuchając opowiadania Dzieciola, bowiem mówił on przeważnie o człowieku, który ją zainteresował tak, jak żaden dotąd mężczyzna. Oboje też nie zauważyli nawet, że Hurley wszedł do pokoju. A on zdziwił się, słysząc ich rozmawiających po polsku, gdyż nie wiedział, że Anna jest Polką. Potem zdziwienie ustąpiło miejsca radości, którą zakłócały wyrzuty, że zapomniala o swej pupilce, a ona widocznie potrzebowała jego pomocy.

Dzieciol opowiadał właśnie o jednej z ich przygód meksykańskich.

52 Hurley rozumiał po polsku piąte przez dziesiąte, ale było dlań jasne, że Maciej niemożliwie koloryzuje i robi z niego niemal legendarnego bohatera.

— Macieju, ty gaduło! — zawołał, śmiejąc się. — Nie blaguj!

Dzieciol zerwał się na równe nogi, czerwony jak burak, i stanął w pozycji na baczność.

— Nawet herbaty nie podałeś? Tak to przyjmujesz swoją rodaczkę?!... — zgromił go żartobliwie Hurley. — W prawo zwrot, marsz do kuchni!...

Maciej odmaszerował, rad, że na ten się skończyło.

— Dzielne, złote serce, ale niemożliwy gaduło, — rzekł potem Ryszard do Anny. — Potrafiłby zanudzić na śmierć... — Wcale nie — zaprzeczyła ży-

wo. — Opowiada barwnie i zajmująco... — Ale okropnie przesadza. To jest zresztą jego jedyna wada.

— A ja mu wierzę — odparła Anna. — Musi mu pan wybaczyć, bo ja sprowokowałam to opowiadanie, dowiedziawszy się, że jest rodakiem i że pan był w Polsce... — Spędziłem tam przeszło rok i wyniosłem najmiłsze wspomnienia z pani ojczyzny. Teraz żałuję, że nie nauczyłem się mówić po polsku, bo moglibyśmy rozmawiać w pani ojczystym języku. Cośnieważnie rozumiem, ale z mową gorzej. To trudny język, a my, Amerykanie, niezbyt łatwo uczymy się obcych języków, — dodał z uśmiechem. — Natomiast Polacy, jak zauważyłem, odznaczają się fenomenalną zdolnością w tym kierunku. Pani

naprzykład mówi po angielsku jak rodowita Amerykanka.

— Bo i nią jestem, — uśmiechnęła się Anna. — Urodziłam się w Detroit i wychowałam w Ameryce. Nigdy nie byłam w Polsce, znam ją tylko z opisów, a po polsku nauczyłam się w domu. Moi rodzice marzyli o powrocie do starego kraju, lecz — westchnęła — było to nieziszczalne marzenie... Hurley wiedział już, że jest sierotą i niema krewnych w Ameryce. Mówiła mu to kiedyś, dodając, że od czterech lat dana jest na własne siły. Znowu odczuł wyrzuty sumienia, że zapomniał o niej, choć obiecał jej opiekować się nią. Pobladała, zmizerniała... Widocznie ma troski i potrzebuje pomocy... — Czy Lensfield jeszcze panią prześladowuje? — spytał.

NAJCIEKAWSZE Z DNIA

Z Polski.

TRAGEDJA BEZDOMNYCH.

Wskutek ciężkich warunków materialnych z jednej strony, z drugiej z powodu straszliwych upalów — zdarzają się coraz częściej wypadki zaślubień. Onegdaj w Lublinie zdarzyły się trzy szybko po sobie następujące wypadki omdlenia z głodu i gorąca: pierwszy zdarzył się na ul. Zamojskiej, gdzie padła na chodnik 21-letnia Franciszka Siatkowska, bezdomna. Na ul. Lubartowskiej zaś zemdlą 28 letnia Franciszka Pawłowska, również bezdomna. Wreszcie w Trybunale zemdlą 17-letni Henryk Szyszkowski, który przyszedł do wydziału opieki społecznej. Wszystkim trzem ofiarom kryzysu i upalów udzieliło pomocy lekarskiej pogotowie ratunkowe.

ZAMORDOWANIE KUPCA.

W policji w Radomsku złożony został meldunek o zaginięciu Franciszka Galka, kupca trzody chlewnej, zamieszkałego we wsi Krzetów. Policja wszczęła poszukiwania i znalazła zwłoki Galka w zagajniku pod wsią. Został on zamordowany przez bandytów, którzy skradli mu 600 zł, a ponadto zdarli ze zwłok ubranie, pozostawiając trupa jedynie w bieliźnie.

OFICER W OBRONIE WŁASNEJ ZABIŁ AWANTURNIKA.

Na stacji kolejowej w Józefowie czekała na peronie grupa oficerów, wracających z ćwiczeń na terenie. Oficerowie prowadzili rozmowę, nie zwracając uwagi na kilku osobników, którzy pozwolili sobie pod adresem wojskowych na mniej lub więcej uszczypliwe uwagi. Ostatecznie oficerowie uważali za wskazane w ostrej formie skarcić bezczelnych osobników, lecz ci zamiast uspokoić się, zaatakowali oficerów czynnie.

W pewnej chwili grupa napastników otoczyła por. 1 pułku lotniczego Stanisława Wolkowińskiego, który nagle uczył bolesne uderzenie w tył głowy. Por. W. odwrócił się błyskawicznie, a widząc przed sobą opryszkę, który chciał zadać mu drugi cios żelaznym dragiem, dobył broni i dał strzał, kładąc trupem 24-letniego Jana Byszyńskiego. Por. W. ma rozcięty tył głowy. — Dochodzenia w tej sprawie prowadzi policja i żandarmerja.

SPRYTNY PLANTATOR TYTONIU.

Funkcjonariusze straży granicznej wykryli we wsi Borki pod Wieluniem na polu obsadzonym ziemniakami, plantację tytoniu, obejmującą przeszło 300 mtr. kw. Plantacja należała

do Golińskiego Stanisława, który był już karany za nielegalne hodowanie tytoniu. Wszystkie rośliny skonfiskowano, zaś plantatorowi grozi kara po 20 zł od metra kw.

POŻAR.

W kolonii Tchórzew gm. Białobrzegi w woj. lubelskim, w zabudowaniach Seweryna Zabielskiego wybuchł pożar, który strawił dom mieszkalny, obórę i szopę. Straty wynoszą około 2.000 zł. Przyczyną pożaru była wadliwa budowa komina. Wypadków z ludźmi nie było.

PASAŻEROWIE BRYCZKI W RZECIE.

Rodzina Kapitaniaków ze wsi Szadek pod Kaliszem powracała bryczką do domu. Gdy znaleźli się na moście nad rzeką Pokrzywnicą, konie spłoszyły się, złamały barjerę i wraz z wozem i jadącymi runęły do rzeki. Mieszkańcy nadrzecznych okolic pospieszili z natychmiastową pomocą i zdołali uratować z topieli wszystkich z wyjątkiem 20-letniego Zygmunta Kapitaniaka. — Konie również utonęły.

MATKA RZUCIŁA DZIECKO ŚWINIOM NA POŻARCIE.

Posterunek policji w Skomorowie został poinformowany, że niejaka Marja Podlańska, która przed 8-miu tygodniami powiła nieślubne dziecko, dowiedziawszy się, że maż jej po kilku letniej nieobecności ma przyjechać z Francji do kraju, usunęła to dziecko z domu. Śledztwo policyjne wykazało, że Podlańska najpierw zaczęła dziecko

głodzić i maltretować, a gdy pomimo tego nie umarło, rzuciła dziecko do chlewu, gdzie zostało pożarte przez świnię. Wyrodna matkę policja aresztowała i odstawiła do więzienia w Stanisławowie.

OJCOBÓJSTWO DLA 8 GR.

Z Mikołajewa donoszą o potwornej zbrodni, dokonanej przez młodego chłopca na swym ojcu. Gospodarz tamtejszy Mikołaj Iszczak wysłał syna swego Michała z mlekiem do młyna, wręczając mu jednego złotego na zapłacenie należności za przemiał zboża. Po powrocie syna ojciec zażądał reszty ze złotego, wynoszącej 8 groszy. Chłopiec pieniądze miał, lecz tej drobnej kwoty nie chciał zwrócić. Na tem tle wynikła kłótnia, w czasie której 19-letni Michał Iszczak chwycił siekiere i ugodził nią ojca w głowę tak okropnie, że raniony padł na ziemię, zalany krwią. W beznadziejnym stanie odwieziono ofiarę niepożytecznego czynu do szpitala, zaś młodocianego sprawcę aresztowano.

TAJEMNICZY POŻAR I ZABÓJSTWO.

We wsi Karków gm. Celiny woj. lubelskiego, w zabudowaniach Franciszka Lipińskiego wybuchł pożar. Spalił się dom i chlew. Po przeprowadzonych dochodzeniach okazało się, że Fr. Lipińskiego, staruszka 74-letniego, mieszkającego samotnie, powieszono w mieszkaniu, a następnie dom podpalamo. Zachodzi podejrzenie zemsty na tle osobistym ze strony rodziny Lipińskiego. Lipiński będąc staruszkiem, gospodarzył sam, nie chcąc odpisać gruntu krewnym.

Robotników polskich się zwalnia a robote oddaje się Niemcom

Królewskiej odbył się szereg wieców, na których powzięto uchwały domagające się pociągnięcia do odpowiedzialności dyrektora Scharffa. Przebieg zgromadzeń był spokojny, policja nie interwenjowała. Uchwały będą ogłoszone w dziennikach śląskich.

Tematem obrad wieców był postępek dyrektora Scharffa, kwalifikujący go pod sąd opinii publicznej. Sprawa przedstawia się jak następuje:

Dyr. Scharff, jako kierownik Huty Królewskiej, otrzymał z zagranicy milionowe zamówienie. Według niezdelementowanych wieści zamówienie to przekazał hutom w

Rzeszy Niemieckiej, w polskich zaś zakładach zredukował 800 urzędników i robotników. Jest to wyraźna działalność na szkodę państwa.

Robotnicy i urzędnicy, którzy zgromadzili się na wiecach, żądali jednogłośnie ustąpienia dyr. Sch., a mianowania wzamian Polaka.

Jest to wyraźna działalność na szkodę państwa. Poza tem postanowiono domagać się pociągnięcia winowajcy do odpowiedzialności sądowej za zdradę ekonomiczną.

Dyrekcja Królewskiej Huty powinna jaknajszybciej ogłosić w tej sprawie wyjaśnienie. Zarzut jest tak ciężki, że zwłoka równałaby się przyznaniu do winy.

skutecznymi znaki prawnie umieszczone przez władzę państwową lub samorządową w celu stwierdzenia tożsamości przedmiotu, zamknięcia go lub poddania rozporządzeniu władzy (189).

Falszywe zeznania.

Kto składając zeznanie mające służyć za dowód dla sądu lub innej władzy zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, jeśli przyjmując zeznanie działając w zakresie swoich uprawnień bądź uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie, bądź odebrał od niego przysięgę albo zapewnienie zastępujące przysięgę (140), wyjąwszy, gdy zeznający nie będąc uprzedzony o prawie odmowy zeznania, składa fałszywe zeznanie z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu (141).

Przestępstwa przeciw wymiarowi sprawiedliwości.

Kto fałszywie oskarża inną osobę przed władzą lub przed urzędem, powołanym do ścigania o czyn karny w drodze sądowej, administracyjnej lub dyscyplinarnej (143). Kto przez twórczenie fałszywych dowodów lub inne zabiegi podstępne, skierowuje przeciw określonej osobie ściganie o czyn karny w drodze sądowej, administracyjnej lub dyscyplinarnej albo w toku

Ze świata

KRWAWY BUNT WIEŹNIÓW 6 ZABITYCH, 30 RANNYCH.

W Cannanore (Madras), na skutek pobicia jednego z więźniów przez dozorcę w więzieniu centralnym, pozostali więźniowie zaatakowali dozorców. W czasie walki 30 więźniów odniosło rany, a 6 zostało zabitych.

PALĄ ZBOŻA DOTKNIĘTE RDZĄ.

Jak donoszą z Bukaresztu, rdza niszczy zboża do tego stopnia, że wieśniacy podpalają stojące na pniu zboża, aby w ten sposób powstrzymać pochód zarazy. Szkody, wyrządzone przez tą klęskę, idą w wiele milionów lei.

7 TURYSTÓW SPADŁO W PRZEPAŚĆ.

Podczas wspinania się na szczyt góry Mont Blanc (Szwajcaria), spadło 7 turystów i poniosło śmierć. Wśród ofiar znajduje się także znany alpinista Charrel.

80 PROCESÓW ROZWODOWYCH.

W paryskim sądzie okręgowym odbyło się 80 procesów rozwodowych, które wszystkie zakończone zostały wyrokiem rozwiązującym małżeństwa. Jest to rekordowa liczba wyroków w sprawach rozwodowych, wydana w ciągu jednego dnia.

FALA ZMIOTŁA W MORZE 50 DZIEWCZĄT.

W Deauville we Francji wydarzyła się wstrząsająca katastrofa. Na wybrzeżu kapało się 50 uczestniczek wycieczki szkolnej. Nagle gwałtowna fala zmiotła dziewczęta daleko w morze. Natychmiastowa akcja ratunkowa, mimo wielkich trudności, zdołała wyratować ofiary groźnego żywiołu z wyjątkiem 4 dziewcząt, które utonęły.

PROFESOR UNIWERSYTEU BOLSZEWIKIEM I SZPIEGIEM.

W mieszkaniu profesora uniwersytetu belgijskiego w Brukseli, niej Libois dokonano rewizji, przyczem na jaw wyszły sensacyjne szczegóły. Ze znalezionych dokumentów okazało się, że prof. Libois oddawna zajmował się działalnością wywrotową i brał udział w przygotowaniu zaburzeń, jakie miały miejsce niedawno w Belgji.

Samego profesora jednak nie ujęto, gdyż przewidując niepomyślne zakończenie sprawy uciekł, i to prawdopodobnie do Niemiec.

Nowy kodeks karny

Przestępstwa przeciw interesom wewnętrznym państwa i stosunkom międzynarodowym.

Kto dostarcza dla wojska broni lub innego sprzętu wojennego, niezdatnych do użytku, albo kto w czasie wojny lub w okresie grożącej wojny nie wykonywa umówionej dostawy dla wojska lub wykonywa ją niezgodnie z umową (105). Kto będąc obywatelem polskim rozpowszechnia publicznie za granicą wiadomości nieprawdziwe w celu uszkodzenia interesom państwa Polskiego (109).

Przestępstwa przeciw zrzeszeniom prawa publicznego.

Kto przemocą lub groźbą karalną bądź wywiera wpływ na czynności Sejmu, Senatu, Zgromadzenia Narodowego, Sejmu autonomicznego lub innego zrzeszenia prawa publicznego, bądź tym czynnościami przeszkadza (114, 115).

Przestępstwa przeciw władzom i urzędom.

Kto dopuszcza się czynnej napaści na prezydenta Rzeczypospolitej albo uwłaszcza cześć lub powagę Prezydenta Rzeczypospolitej (125). Kto przemocą lub groźbą karalną wywiera wpływ na czynności urzędowe Rządu, Ministra lub Sądu albo tym czynnościami przeszkadza

(126). Kto w miejscu lub w czasie zajęć urzędowych albo publicznie znieważa władzę, urząd, wojsko lub marynarkę wojenną albo ich jednostki (127).

Kto podczas zajęć urzędowych organu państwowego lub samorządowego w siedzibie lub poza siedzibą urzędu, zachowuje się w sposób nieprzyzwoity (128). Kto używa przemocy, groźby bezprawnej w celu zmuszenia urzędnika albo osoby do pomocy urzędnikowi przybranej do zaniechania pewnej czynności urzędowej albo do przedsięwzięcia czynności urzędowej (129, 130). Kto znieważa urzędnika albo osobę do pomocy urzędnikowi przybraną podczas pełnienia obowiązków służbowych (132). Kto dopuszcza się czynnej napaści na urzędnika lub osobę do pomocy urzędnikowi przybraną podczas lub z powodu pełnienia obowiązków służbowych (133). Kto udziela lub obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej urzędnikowi albo innej osobie, aby skłonił urzędnika do naruszenia obowiązków służbowych (134). Kto udziela korzyści majątkowej lub osobistej urzędnikowi lub innej osobie za naruszenie przez urzędnika obowiązku służbowego (135). Kto uszkodza lub usuwa z pod rozporządzenia władzy państwowej lub samorządowej przedmiot znajdujący się w przechowaniu z jej polecenia (138). — Kto uszkodza, usuwa lub czyni bez-

ścigania czynności takie przedsiębiorze (144). Kto zataja dowody niewinności osoby podejrzanej o czyn karygodny, karany w drodze sądowej, administracyjnej lub dyscyplinarnej, wyjąwszy jeśli zataja z obawy przed odpowiedzialnością karną lub Laubą grożącą jemu samemu lub jego najbliższej rodzinie (145). Kto fałszywie oskarża sam siebie przed władzą lub przed urzędem powołanym do ścigania (146). Kto zawiadamia władzę lub urząd, powołane do ścigania o popełnienie zbrodni lub występku, wiedząc, że takiego przestępstwa nie popełniono (147). Kto utrudnia lub udaremnia postępowanie karne pomagając sprawcy przestępstwa unikać odpowiedzialności karnej, w szczególności — kto sprawcę ukrywa, zacięra ślady przestępstwa, uszkodza, ukrywa, podrabia lub przerabia środki dowodowe albo odbywa za skazanego karę pozbawienia wolności, wyjąwszy, gdy udziela pomocy osobie najbliższej, albo z obawy przed odpowiedzialnością, grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu (148). Kto używa przemocy lub groźby bezprawnej w celu wywarcia wpływu na czynności świadka, biegłego, tłumacza, ławnika, przysięgłego albo w związku z temi czynnościami dopuszcza się na nich czynnej napaści (149).

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Gdy „strzelcy“ chcieli witać p. Witosa

Kiedy był zapowiedziany przyjazd naszego prezesa Witosa do Woli Batorskiej, na olbrzymie zgromadzenie pod gołym niebem, to tak było u nas, jakby nowy prąd ożywczy powiał po ludziach. Wiarą garnęła się do bandery, by godnie powitać naszego Wodza. Entuzjazm ten udzielił się także miejscowemu „Związkowi strzeleckiemu“, którego członkowie zamierzali gremjalnie powitać p. prezesa Witosa.

Ale komendant miejscowego strzelca, emeryt, konduktor kolejowy, obecnie dozorca przy przekopywaniu potoku Drwinki, wytłumaczył swoim podkomendnym, że „strzelec“, nie może brać udziału w zgromadzeniu na które przyjeżdża p. Witos. Wobec tego, członkowie „strzelca“ nie mogą wziąć udziału w powitaniu p. Witosa, brali udział w tem powitaniu jako banderzyści. Widać z tego, że i członkowie „strzelca“ już przejrżeli na oczy i zdają sobie sprawę z tego, czem dla kraju jest nasz Prezes.

Oryginalny bal

Wielce ciekawą wiadomość przynosi „Robotnik“ z Kresów Wschodnich. Oto odbył się tam w miejscowości Głębokie bal „absolwentów“ szkoły powszechnej. Jedno z pism wileńskich pisało o balu tym co następuje:

Bardzo imponująco wypadł uroczysty bal pożegnalny absolwentów 7-klasowej szkoły powszechnej M. Rajaka, który się odbył 5 lipca r. b. w Głębokim.

Już od godz. 8 wieczór zaczęli się zbierać goście. O godz. 10 przybył na tę uroczystość starosta pow. dziśmińskiego, p. Stefanus.

Szczególnie dobre wrażenie wywarło przemówienie p. starosty Stefanusa.

W miłym i wesołym nastroju zabawili się goście aż do ranka, kiedy to wkładające się przez szyby promienie słoneczne przypomniły zebranym, że już czas powrócić do swej codziennej pracy.

Bal pożegnalny „absolwentów“ szkoły powszechnej a więc chłopców 14-letnich. Nie, tego jeszcze nie było w Polsce.

O zwrot pieniędzy rozdanych przez Kreugera

SZTOKHOLM. Zarządca masy upadłościowej Koncernu Kreuger i Toll wystąpił z regresem do krewnych Kreugera oraz wydawnictwo Svenska Dagbladet o zwrot 100 tysięcy koron. Skargę wytoczono przeciwko konsulowi Ernestowi Kreugerowi i pannie Brygidzie Kreuger. Według tej skargi Kreuger, który był jednym z głównych właścicieli dziennika „Svenska Dagbladet“, wyznaczył fundusz żelazny w wysokości 14 tysięcy akcji wydawnictwa, który miał być traktowany, jako fundacja, celem zapewnienia niezależności finansowej dziennika. Tymczasem 14 tysięcy akcji zostały odstąpione krewnym Kreugera, którzy odprzedali te akcje fundacji za sumę 100 tysięcy koron. Zarządca masy upadłościowej domaga się zwrotu tej sumy od krewnych Kreugera, dowodząc, iż nie mieli oni prawa sprzedawać fundacji papierów, które były własnością fundacji.

DBAJ O KULTURĘ NARODOWĄ!

Zapisz się na członka wspierającego T. S. L.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Wtorek, 9 sierpnia 1932.

Wtorek, Romana. Wsch. sl. 4.09; zach. 7.13. Wschód ks. 13. 8; z. 21.53.
Środa, Wawrzyńca m. W. sl. 4.10; zach. 7.13. Wsch. ks. 15.28; z. 22.25.
Czwartek, Zuzanny p. i m. W. sl. 4.11; zach. 7.11. Wschód ks. 16.49; z. 23.12.

* **DZISIEJSZY NUMER „GAZETY“** wydajemy w objętości 6 stron. Zarazem dołączamy „ROBOTNIKA“, bezpłatny dodatek do „Gazety Grudziądzkiej“.

Przy słabym trawieniu, małokrwistości, wychudnięciu, blednicy, chorobach gruczołów, wysypkach skórnych i czyrakach, reguluje naturalna woda gorzka „Franciszka - Józefa“ tak ważną obecnie działalność kiszek.

Województwa centralne.

MORDERSTWO DLA ZDOBYCIA 600 ZŁOTYCH.

Z Wielunia donoszą: W związku z dokonaniem ostatnio morderstwem na osobie kupca Fr. Gajka ze wsi Krzetów, władze przeprowadziły energiczne śledztwo, które doprowadziło do ujęcia zbrodniarza. Jest nim mieszkaniec Krzetów, Roman Orłowski, który przez dłuższy czas był woźnicą u zamordowanego. Orłowski przyznał się do winy i oświadczył, że do popełnienia zbrodni skłoniła go chęć zdobycia większej sumy pieniędzy. Morderca wskazał następnie kryjówkę, w której schował zrabowane pieniądze w kwocie 600 zł.

Postępowanie przeciwko Orłowskiemu toczy się w trybie doraźnym. Grozi mu kara śmierci.

OFIARY PIORUNÓW.

We wsi Nowa Stójta, pow. sokolskiego, piorun zabił Edwarda Dąbrowskiego, lat 30, który podczas deszczu ukrył się pod kopę siana. Zabity przez piorun miał mieć za kilka dni ślub.

W powiecie sokolskim od piorunów było bardzo dużo pożarów i różnych wypadków.

Koło Knyszyna na szosie piorun uderzył w furmankę, zabijając furmana i konia, zaś drugi człowiek jadący tą furmanką i drugi koń ocalały.

STRZELAJĄCY OFICER.

Onegdaj na przystanku kolejki w Józefowie porucznik I pułku lotniczego Wołkowiński wystrzelał z rewolweru zabił 26-letniego Jana Duszyńskiego z Józefowa. O dokonaniem zabójstwa Wołkowiński zameldował na posterunku policji w Falenicy.

Powodem zabójstwa było rzekome zaczepianie Wołkowińskiego przez zastrzelonego Duszyńskiego.

PODPALIŁ ZAGRODĘ I PORANIŁ WŁAŚCICIELA.

We wsi Łapanice w pow. stópnickim, spłonęła zagroda Ignacego Zwirko. — Ogień został podłożony.

W czasie akcji ratowniczej, sprawca podpalenia, korzystając z ogólnego zamętu, ranił ciężko jakimś ostrem narzędziem poszkodowanego i jego żonę.

Święto Chrystusa-Króla w Polsce

W myśl uchwały Episkopatu Polskiego tegoroczne święto Chrystusa-Króla odbędzie się pod hasłem: „Walka z bezwstydem i z pornografią w druku i w obrazku“.

Święto to jest równocześnie świętem Akcji Katolickiej w Polsce. Naczelny Instytut Akcji Katolickiej w Poznaniu rozpoczął już prace przygotowawcze, wydając komunikat z obszerną instrukcją o urządzeniu święta i rozesłał go do diecezjalnych Instytutów A. K. w całej Polsce. Niebawem rozpoczną się intensywne przygotowania w diecezjach i po parafjach, aby godnie uczcić i złożyć hołd Chrystu-

si, którego w stanie groźnym przewieziono do szpitala.

Wszczęte dochodzenia za sprawcą ohydnych czynu, który działał prawdopodobnie na tle zemsty osobistej, nie dały narazie rezultatu.

ŚMIERĆ DZIECI W PŁOMIENIACH.

We wsi Julianów w pow. koneckim w zagrodzie gospodarza Szarleja wybuchł pożar, który następnie przerzucił się na sąsiednie gospodarstwa i zniszczył 9 budynków. W ogniu poniosło śmierć dwoje dzieci Szarleja, 11-letnia córka i 7-letni syn.

UDUSIŁ NARZECZONĄ.

Przed kilku tygodniami znaleziono w zbożu w pobliżu wsi Brzoza, pow. wieluńskiego, zwłoki 17-letniej Kaziemiery Michalczykówny z oznakami gwałtownej śmierci. Podejrzanie o zabójstwo padło na b. narzeczonego Michalczykówny, Jana Zawadzkiego. — Wszelkie poszukiwania, czynione przez policję, nie dawały początkowo rezultatu. Komenda policji w Wieluniu nie zaprzestała jednak poszukiwań.

Podczas ostatniej obławy, dokonanej w lasach gminy Naramnice, patrol policji natknął się na ukrywającego się zbrodniarza. Zawadzki został aresztowany.

Jak wynika z zeznań mordercy, nie chciał on zamordować Michalczykówny, lecz postanowił zmusić ją do zerwania z nowym narzeczoną. W tym celu wywabiał dziewczynę w pole, a gdy ta zaczęła mu grozić, że zawiadomi policję o dokonanych przez niego napadzie, b. narzeczonego udusił nieszczęsną dziewczynę, poczem z obawy przed odpowiedzialnością zbiegł do lasu. Morderca stanie prawdopodobnie przed sądem doraźnym.

TASIEMKA NIE BYŁ PIERWSZY.

Banda Tasiemki, jak się okazało, nie była pierwszą bandą terrorystyczną w Warszawie. Założycielem bowiem takiej bandy w Warszawie był niejaki Stanisław Maron, który ostatnio stawał przed sądem apelacyjnym. Wynalazł on sobie szczególny sposób zarabowania, a to nakładał haracz na chłopów, którzy na placach golfowych na polach Siekierkowskich podawali piłki. Na polach tych często grali w golfa dyplomaci z naszą arystokracją.

Maron stał przed sądem 20 kwietnia 1931 r. i skazany został za swoje sprawy na trzy lata więzienia. Po ogłoszeniu wyroku, oskarżony podskoczył do stołu sędziowskiego, chwycił krucyfik i rzucił nim w kierunku prokuratora Cybulskiego. Na szczęście prokurator uchylił głowę i w ten sposób uniknął ciosu. Maron stanął przed sądem, który za ten czyn skazał go na 4 lata ciężkiego więzienia. Skazany odwołał się od tego wyroku do sądu apelacyjnego, który zmniejszył mu karę do 2 lat ciężkiego więzienia.

GWAŁTOWNA BURZA W KIELECKIEM.

Onegdaj w godzinach popołudniowych przeszła nad Kielcami niezwykle gwałtowna burza, połączona z oberwaniami chmury. W dwóch miejscowościach, a mianowicie na przedmieściu

Kiele w Przydlubku i w pobliskiej wsi Bosłowice piorun rozniecił pożary. W niektórych miejscowościach spadł grad, który na szczęście nie nawiedził pól uprawnych, jedynie tereny lasów Zagoneckich i doszedł do wielkości kurzego jaja, nisząc drzewostan.

Nawiedzona tak niezwykłym gradem pola lasu na przestrzeni kilkunastu hektarów, przedstawia obraz zupełnego zniszczenia, jakby po ogniu artyleryjskim.

Kresy Wschodnie.

BUHAJ ZABIŁ CZŁOWIEKA.

Ignacy Buko, przechodzący obok państwiska we wsi Saluskie, został napadnięty przez rozszalałego buhaja, który porwawszy Bukę na rogi, przeniósł go 20 m., poczem rzucił na ziemię. Buko zmarł wkrótce po wypadku.

TRAGEDJA UCIEKINIERÓW Z „RAJU BOLSZEWICKIEGO“.

W rejonie Busławia woj. wileńskiego, młody mężczyzna usiłował przedostać się z Z.S.R.R. do Polski, lecz w pobliżu granicy wytopili go żołnierze sowieccy. Na ich widok rzucił się on do ucieczki. Żołnierze oddali do niego kilka strzałów i zranili go w nogi. Zbieg widząc, że nie ujdzie przed pogonią, wydobyl rewolwer i strzelił sobie w skroń, pozbawiając się życia. — Wypadek wydarzył się w odległości około 100 m. od linii granicznej Polski.

PRZYWIĄZANIE DO WIARY SILNIEJSZE OD TERORU.

Rok rocznie w lipcu przed wojną świątowa odbywały się wielkie uroczystości religijne wraz z odpustem na cześć Matki Boskiej w miasteczku Korstyszko koło Żytomierza. W tym roku wierni Polacy zebrali się w świątyni, aby wnieść modły do Królowej Korony Polskiej.

Oddział G.P.U. wypędził jednak wiernych z kościoła, bijąc opornych kolbami karabinów. Polacy nie dali jednak za wygrane i gdy oddział się oddalił, pospieszili wraz z księdzem-starym w kierunku fortecy, by tam, przez nikogo nie zauważeni, mogli dokończyć modłów.

Oddział jednak o tem został poinformowany i przyszedł na miejsce modłów, mszując się w okrutny sposób nad bezbronną ludnością. Zaaresztowano przytem kilku ludzi i księdza.

Małopolska.

ŚMIERĆ BOHATERKI GŁOŚNEGO PROCESU.

Zmarła we Lwowie po półtorarocznej chorobie płuc, której się nabawiła w więzieniu, Stefania Sochańska, bohaterka głośnego przed kilku laty procesu o skrytobójczy mord, popełniony na osobie właścicielki sklepu przy ul. Panieńskiej we Lwowie, Róży Lemperkowej.

Śląsk.

WIELKA BURZA NAD ŚLĄSKIEM.

Onegdaj od godz. 12 do 4-tej nad ranem szalała nad G. Śląskiem olbrzymia burza, połączona z piorunami, grzmotami i ulewym deszczem. O godz. 1-szej wskutek uderzenia pioruna wybuchł pożar w garażu samochodowym Friedländera w Katowicach. Spalił się garaż i samochód ciężarowy, zaś trzy konie zdolano na czas wyprowadzić i uratować. Pod Król Hutą z powodu ulewy wylała Rawa, a wody jej pokryły okoliczne pola. Nad przedmieściem woda dostała się do piwnic w całym szeregu domów i wyrządziła znaczne szkody.

Odpowiedzi Redakcji.

— Pan Roliński, Radomsko. Wiadomość o śmierci marszałka Piłsudskiego jest zwykłą plotką, która utrzymuje się dzięki temu, że marszałek Piłsudski zdał rzeczywiste rządy w Polsce na swoich pułkownikach.

— Ratajewski Z., Blizna. Zapłacił Pan do 1. 1. 33 r.

— Mucko Jan, Wola Zabłocka. Zapłacił Pan do 15. 7. 32.

ZYCIE GOSPODARCZE Jak wygląda wolność zgromadzeń

Notowania giełdowe z dnia 5-go sierpnia 1932 r.

Ziemiopłody.

Placono złotych za 100 kg.:

	Warszawa	Lwów
Pszennica	25,00-25,50	23,00-23,50
Zyto stare	—, —, —	—, —, —
Zyto nowe	16,00-16,50	18,00-18,50
Jęczmień	17,00-18,00	17,75-18,25
Jęczmień browar.	—, —, —	—, —, —
Owies	23,00-24,00	19,50-20,00
Mąka:		
pszenna 65%	38,00-43,00	39,00-40,00
żytnia 65%	30,00-33,00	34,00-35,00
Otręby:		
pszenne	13,00-13,50	9,50-10,00
żytnie	12,00-12,50	9,50-10,00
Rzepak	32,00-34,00	—, —, —
Groch polny	28,90-31,00	26,00-27,00
Kuchy rzep.	16,50-17,00	17,00-17,50
Kuchy lnian.	19,50-20,50	17,00-18,00
Słoma	—, —, —	—, —, —
Siano pras.	—, —, —	7,00-8,00
Ziemniaki jad.	—, —, —	—, —, —

Rynki zagraniczne:

	pszenica	żyto	jęczm.	owies
Berlin	48,34	34,56	—	35,51
Praga	39,20	31,28	26,73	24,42
Brno Mor.	37,28	30,68	—	24,82
Wiedeń	44,75	32,31	—	27,87

Nowe srebrne monety 10-złotowe.

Nowe srebrne monety 10-złotowe, które będą niebawem wypuszczone przez ministerjum skarbu w miejsce wycofanych 10-złotowych banknotów Banku Polskiego, bite są w miednicy państwowej w Warszawie. Nowa moneta przypomina monety 5-złotowe, jest jednak od nich nieco większa i trochę grubsza. Nowe 10-złotówki różnią się nadto od pięciozłotówek rysunkiem, głębszym reliefem a także dźwiękiem stopu.

Nowa moneta ma po stronie orla napis: „Rzeczpospolita Polska, 10 złotych”. Rysunek orla jest większy i wyraźniejszy niż na monetach pięciozłotowych.

Po stronie odwrotnej umieszczono stylizowaną głowę kobiecą, otoczoną wieńcem z kłosów zboża.

Dla łatwiejszego odróżnienia nowych monet od pięciozłotówek zamieszczano umieszczenia na kancie napisu: „salus reipublicae — suprema lex”. Kancie nowych monet jest natomiast silnie karbowany.

Przez organizację do poprawy bytu

Organizujcie więc Koła Stronnictwa Ludowego

Na dzień 31 lipca br. zostałowołane do Lutocina w pow. sierpeckim zgromadzenie ludowe. Udział na nim zapałował się bardzo licznie, gdyż zgromadzenia wiecu domagały się nasze organizacje na terenie trzech powiatów: sierpeckiego, rypińskiego i mławskiego.

W dniu 20 bm. zostało przesłane do Starostwa odnośne podanie, w odpowiedzi na które otrzymali organizatorzy zebrania w dniu 29 bm. zawiadomienie, że na podstawie art. 10 ustawy o zgromadzeniach starostwo odmawia zezwolenia na urządzenie wiecu zarówno pod gołęb niebem, jak i w sali straży ogniowej, ze względów bezpieczeństwa.

Zakaz odbycia wiecu wpłynął w dn. 29 bm., a więc po 9 dniach od daty wysłania podania, a w przeddzień odbycia się zgromadzenia, co oczywiście uniemożliwiło technicznie organizatorom powiadomienie działaczy o zakazie.

Użycie przez starostwo argumentu, że ze względu bezpieczeństwa nie pozwalają na udzielenie zezwolenia, nie może być uważane za istotny powód zakazu. Niebezpieczeństwo publiczne ani mieszkańców Lutocina, ani zgromadzonych, w niczem na szwank narażone nie było. Przeciwnie, zgromadzone tysiączne rzesze chłopskie zdecydowanie przeciwstawiłyby się wrogom ruchu ludowego, którzyby spokoj i powagę obrad zamierzali zakłócić. Istotny powód zakazu — to niedopuszczanie do odbywania się zgromadzeń publicz-

nych, organizowanych przez Stronnictwo Ludowe.

Ocena wartości ustawy o zgromadzeniach zależy przede wszystkim od stosowania jej w życiu przez administrację. Musimy stwierdzić, że praktyki władz administracyjnych, polegające na stałym zakazywaniu na prawie całym terenie b. Kongresówki zebrań publicznych, przekreślają wszelkie znaczenie ustawy o zgromadzeniach.

W czasie obrad w Sejmie nad projektem ustawy zabrał głos Nakoniecznikoff-Klukowski, podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, który m. in. oświadczył, że przedłożony projekt ustawy o zgromadzeniach nie ma na celu utrudnianie i uniemożliwienie pracy organizacyjnej stronnictwom opozycji, a jest tylko dalszym krokiem w pracy ujednostajniania obowiązujących praw i przepisów na całym terenie Rzplitej.

Te zapewnienia i piękne słówka wiceministra spraw wewnętrznych w rzeczywistości wyglądają tak, jak to miało miejsce w Lutocinie.

Władze administracyjne dowolnie ustalają sobie jakieś powody grożące bezpieczeństwu publicznemu, byle tylko uniemożliwić Stronnictwu Ludowemu pracę organizacyjną, zmierzającą ku konsolidowaniu się całego Ludu rolnego pod jednym sztandarem.

Ale nie nie zdziałają wszelkie utrudnienia, szykany i uciski. Lud polski tak żywiołowo garnie się do organizacji swojej, że trudności czasowe są niczem dla niego w tym ruchu.

Czy chcesz się uwolnić nieszkodliwą drogą od artretyzmu, reumatyzmu, ischiasu i bólu krzyża?

Reumatyzm jest strasznym wszędzie rozprzestrzenionym cierpieniem, które nie oszczędza ani biednych ani bogatych i znajduje ofiary zarówno w chacie, jak i w pałacu. Formy, w jakich się to cierpienie przejawia, są bardzo różnorodne i często bywa, że choroba zupełnie inaczej określona, okazuje się później niczym innym, jak reumatyzmem.

Czasem są to bóle w członkach i stawach, czasem opuchnięcia członków, zniekształcenia rąk i nóg, drganie, kłócie, darcie w różnych częściach ciała, czasem nawet osłabienie wzroku jest skutkiem reumatyzmu i artretyzmu. Równie różnorodne jak forma tego cierpienia są środki lecznicze, różne mikstury, maści, lekarstwa itp., które się przeciw tej chorobie stosuje. Większa część tych środków nie jest wogóle w stanie wyleczyć, może tylko przynieść obłiwową ulgę. To co tutaj polecamy jest zupełnie niewinnym środkiem, który już wielu cierpiącym dopomógł. Nasza kuracja jest znakomita i działa szybko nawet w wypadkach choroby chronicznej i starszalszej. Ażeby uzyskać jeszcze więcej zwolenników, postanowiliśmy sobie każdemu, kto do nas napisze, posłać pouczającą broszurkę o naszym środku **zupełnie darmo.**

Kto zatem cierpi i pragnie się od bólów uwolnić, niech napisze, nie zwlekając, dziś jeszcze.

August Märzke Berlin - Wilmerdorf Bruchsalstr. 5. Oddz.

Por. Gospodarczyk Stanisław.

Podręcznik Radjotechniki dla podoficerów łączności.

Zalecony do użytku służbowego przez Ministerstwo Spraw Wojskowych. Cena wraz z przesyłką 4,30 zł.

Przesyłkę skuteczniamy za poprzednim nadesłaniem należności. Pieniądze wpłacić można w każdym Urzędzie Pocztowym bez jakichkolwiek kosztów na konto nasze w P. K. O. Poznań, nr. 200.420.

Zamówienia przesyłać należy:

Zakłady Graficzne i Wydawnicze **Wiktora Kulerskiego** w Grudziądzu — (Pomorze).

HUMOR ZAGRANICZNY.

— A kto mnie przyniósł mamusi? („Gwerdybordys Weakly”).

Ziela Lecznice

według przepisów sławnych lekarzy, przeciw chorobom żołądka, kiszki, płuc, nerwów wątroby, nerek pęcherza, hemoroidom, upławom obstrukcji, kamieniom żółciowym — kaszlowi, astmie, blednicy, sklerozie, artretyzmowi, reumatyzmowi, etc. **Zadaje bezpłatnej broszury pouczającej.** — Adres: **Liszki - Apteka**

Ogłaszajcie w Gaz. Grudziądzkiej

„Echo Swiat” 35 gr. Ilustrowane czasopismo książkowe o urozmaiconej treści, kulturalnej i naukowej.

już wyszedł z druku nr. 15.

jest do nabycia we wszystkich księgarniach i miejscach sprzedaży gazet. Zamówienia abonamentowe przyjmują wszystkie Urzędy Pocztowe, lub można skutecznie wprost w administracji w Grudziądzu.

Abonament kwartalny 75 groszy.

Wino domowego wyrobu

podręcznik i wskazówki do wyrobu wina ze wszystkich jadalnych owoców ogrodowych i polnych. Wyrób domowy: piwa, likierów, lemonjad i syropów.

Cena wraz z przesyłką 1.20 złotych.

Przesyłkę skuteczniamy za poprzednim nadesłaniem należności. Pieniądze wpłacić można w każdym Urzędzie Pocztowym bez jakichkolwiek kosztów na konto nasze w P. K. O. Poznań 200.420.

Zamówienia przesyłać należy:

Zakłady Graficzne i Wydawnicze Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu.

Prenumerata: „Gazeta Grudziądzka” wychodzi trzy razy tygodniowo: na wtorek, czwartek i sobotę. Przedpłata wynosi w Polsce na poczet miesięcznie 1,30 zł, kwartalnie 3,89 zł, w Grudziądzu w ekspedycji, agencjach i filjach: miesięcznie 1,10 zł, kwartalnie 3,30 zł. Pod opaską 4.— zł kwartalnie.

Kwartalnie: we Francji i Belgii 10 franków, w Niemczech 4,10 Rmk. w Szwajcarii 5 franków, w Czechosłowacji równowartość 4 colara, w Ameryce i w Kanadzie 1 dolar.

Ogłoszenia: „Gazeta Grudziądzka” wychodzi w 3-ech wydaniach: I. (Pomorze), II. (b. zabór rzyński, Małopolska, zagranica), III. (Poznańskie, G. Śląsk). Strona liczy na szerokość 4 łamy tekstowe po 62 mm, poza tekstem 8 łamów po 30 mm.

W jednym dowolnym wydaniu: wiersz mm: w zwyczajnych 8,20 zł, w nadesłanem 0,70 zł, w teście 1,20 zł.

W dwóch dowolnych wydaniach ceny dwa razy wyższe jak w jednym.

W całym nakładzie (wszystkie trzy wydania) wiersz mm: w zwyczajnych 0,50 zł, w nadesłanem 1,50 zł, w teście 3,00 zł, na 1-szej stronie 4,00 zł.

Ogłoszenia drobne: W wydaniu ogólnem słowo 0,20 zł, słowa tłustym drukiem podwójnie. Ogłoszeń drobnych niżej 2,00 zł nie przyjmujemy się. Ogłoszenia drobne umieszczają się tylko za gotówkę zgóry.

Uwagi ogólne: Za zastrzeżone miejsce dolicza się 20%, za układ tabelaryczny 30%. Nekrologi do 50 mm 20%. Dla poszukujących pracy bezpłatnie. W zleceniach należy podać konkretnie wydanie, w którym ogłoszenia ma się pojawić. Drobne omyłki, nie zmieniające zasadniczego sensu, nie uprawniają ogłaszającego do żądania bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Za terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada. Do numeru niedzielnego (z datą sobota w nagłówku), przyjmują się ogłoszenia do srody rana. Ogłoszenia w miejscach zastrzeżonych zamieszczają się w miarę miejsca, bez gwarancji i tylko wtedy, gdy zostanie zapłacony dodatek 20%. Za dział ogłoszeniowy redakcja nie odpowiada. Usadnione reklamacje uwzględnia się do 8-miu.

Adres: „Gazeta Grudziądzka”, Tuszewo, powiat Grudziądz (Pomorze). Telefon nr. 811 i 812. Konto P. K. O. Poznań nr. 200.420. Zaufaniec i wydawca Wiktor Kulerski. Redaktor odpowiedzialny: Jan Zieliński, Grudziądz, Droga Łąkowa 78.

Drukarnia „Zakł. Graficznych i Wydawniczych Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu” w Tuszewie.